

На черговому засіданні Президії НАН України 3 лютого 2016 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали і обговорили доповідь члена Наукової ради цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Науково-технічний супровід розвитку ядерної енергетики та застосування радіаційних технологій в галузях економіки», директора Інституту фізики твердого тіла, матеріалознавства та технологій Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» НАН України члена-кореспондента НАН України В.М.Восводіна.

В її обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, директор Інституту проблем міцності ім.Г.С.Писаренка НАН України член-кореспондент НАН України В.В.Харченко, академік-секретар Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України, заступник директора Інституту електрозварювання ім.Є.О.Патона НАН України академік НАН України Л.М.Лобанов, заступник академіка-секретаря Відділення ядерної фізики та енергетики НАН України, виконувач обов'язків директора Інституту ядерних досліджень НАН України член-кореспондент НАН України В.І.Слісенко, голова Північно-Східного наукового центру НАН України та МОН України академік НАН України В.П.Семиноженко.

Президія НАН України відзначила, що наукове забезпечення ядерної енергетики має дуже важливе значення для України – у минулому році частка виробництва електроенергії атомними електростанціями досягла 56%. Враховуючи сьгоднішні проблеми з видобуванням і постачанням вугілля, високий ступінь зношеності та негативний екологічний вплив об'єктів теплової енергетики, використання атомної енергії відіграє і відіграватиме у майбутньому істотну роль в енергетичному забезпеченні України.

Серед головних напрямів цільової програми – питання подовження терміну експлуатації ядерних енергоблоків понад проектний строк. За оцінками Національної енергогенеруючої компанії «Енергоатом» економічний ефект від подовження терміну експлуатації одного енергоблоку на один рік складає близько 1,5 млрд. доларів США.

Згідно з розрахунками подовження строків експлуатації 6 енергоблоків АЕС, крім тих чотирьох, дію яких вже подовжено на 10-20 років, дозволить зекономити щонайменше 600 млрд. грн. й забезпечити протягом 2016-2020 рр. надходження до Державного бюджету України та Пенсійного фонду України коштів обсягом 6,4 млрд. грн.

Ці та інші прикладні результати програми, як наголошувалося, спрямовані на вирішення актуальних проблем енергозабезпечення країни й інших важливих державних питань, серед яких визначення торієвого потенціалу геологічних структур України, створення нових радіаційностійких матеріалів, розроблення технологій нанесення покриттів на цирконієві сплави і, особливо, ядерні методики діагностики та лікування людини.

Отримані результати створюють умови для організації виробництва в Україні ізотопів для позитронно-емісійної томографії, радіонуклідної терапії і для реалізації нейтронної терапії ракових пухлин.

Зважаючи на актуальність, важливість і перспективність для різноманітних сфер економіки отриманих при здійсненні програми результатів, було запропоновано започаткувати нову цільову комплексну програму наукових досліджень НАН України «Наукове забезпечення розвитку ядерно-енергетичного комплексу та перспективних ядерних технологій» на 2016-2018 роки.

Президія НАН України ухвалила відповідний проект постанови.

Далі учасники засідання заслухали і обговорили доповідь віце-президента НАН України, голови Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академіка НАН України С.І.Пирожкова та виступи керівників цільових комплексних програм наукових досліджень НАН України: директора Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України», керівника програми «Модернізація українського суспільства і економіки в контексті викликів XXI століття» академіка НАН України В.М.Гейця, керівника програми «Гуманітарні технології як чинник суспільних перетворень в Україні» академіка НАН України О.С.Онищенка, директора Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса НАН України, керівника програми «Громадянське суспільство, особа, держава: національний досвід і потенціал взаємодії» члена-кореспондента НАН України О.О.Рафальського, академіка-секретаря Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України, директора Інституту літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України, керівника програми «Модернізація соціокультурної сфери в Європі та Україні» академіка НАН України М.Г.Жулинського про основні наукові і практичні результати, одержані в результаті виконання програм протягом 2011-2015 років.

Президія НАН України зауважила, що глибоке осмислення сучасного стану і перспектив розвитку українського суспільства, новітніх політико-правових і соціально-економічних трансформацій в Україні дозволило отримати вагомі здобутки у виробленні концептуальних підходів до розв'язання комплексу складних проблем у політичній, економічній та культурній сферах нашої країни.

Зокрема, фахівцями НАН України підготовлено ґрунтовні пропозиції щодо моделювання сценаріїв розвитку вітчизняної економіки, модернізації виробничої сфери та регулювання інвестиційних процесів, визначення шляхів модернізації політичної системи України.

Розроблено рекомендації щодо механізмів державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства, розв'язання регіональних, міжетнічних та міжконфесійних суперечностей, протидії сепаратизму та антиукраїнській пропаганді.

Разом з тим, як було наголошено, на сучасному етапі треба активізувати діяльність Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України у вирішенні найбільш актуальних проблем розвитку держави і суспільства. В тому числі, необхідно приділити більше уваги розробленню дієвих механізмів досягнення національної консолідації, інтеграції Донбасу і Криму у політико-правовий і соціокультурний простір України, підготовці конкретних пропозицій, спрямованих на вирішення завдань реконструкції економіки України, забезпечення збалансованості економічного та соціального розвитку.

Було прийнято проект постанови з цього питання.

Крім того, Президія НАН України призначила президента Національної академії медичних наук України академіка Національної академії медичних наук України В.І.Цимбалюка виконувачем обов'язків члена Президії НАН України; присудила за результатами конкурсу 2015 року Золоту медаль імені В.І.Вернадського НАН України академіку НАН України Г.В.Єльській – за видатні досягнення в галузі молекулярної біології і біоелектроніки та професору Е.Тернеру (Швеція) – за видатні досягнення в галузі біоелектроніки; схвалила Методику оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України; заслухала інформацію про підписання Угоди Національної академії наук України з Державним концерном «Укроборонпром» про науково-технічне співробітництво; про підготовку до відзначення 150-річчя від дня народження академіка М.П.Василенка, видатного українського історика права, одного із засновників Української академії наук і президента Всеукраїнської академії наук, видатного державного і громадського діяча; про проведення ювілейного засідання Загальних зборів Відділення механіки НАН України, присвяченого 110-річчю від дня народження академіка О.К.Антонова, видатного вченого-авіаконструктора, заслуженого діяча науки України, колишнього генерального конструктора, керівника конструкторського бюро літакобудування у м.Києві; також було розглянуто низку кадрових і організаційних питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України